

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Sepvltvris. Titvlvs XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Gregor. X. in Concilio generali Lugdun.

Hoc consultiſſimo prohibemus edicto, univerſos & ſingulos prelatos eccleſias ſibi commiſſas, bona immobilia, ſeu jura a ipſarum, laicis ſubmittere, ſubjicere, ſeu ſupponere, abſque capituli ſui conſenſu & Apoſtolice ſedis licentia ſpeciali. Non concedendo bona ipſa vel jura in emphyteuſim, ſeu alijs alienando in forma, & caſibus à jure permiſſis: ſed conſtituendo, vel recognoſcendo, ſeu proſtitendo ab illis ea tanquam à ſuperioribus tenere: ſeu ab ipſis eadem advocando, prout in quibusdam partibus vulgariter dicitur, avohere, vel ipſos patronos, vel advocatos eccleſiarum, ſeu bonorum ipſarum perpetuò, aut ad tempus non modicum ſtatuendo. Contrafactus autem omnes etiam juramenti, pœnz, vel alterius cujuſlibet firmitatis adjectione valatos (quos de talibus alienationibus ſine hujusmodi licentia & conſenſu contigerit celebrari) & quicquid ex eis ſecutum fuerit, decernimus adeò viribus omnino carere, ut nec jus aliquod tribuant, nec præſcribendi etiam cauſam parent. Et nihilominus prelatos, qui ſecus fecerint, ipſo facto ab officio & adminiſtratione: clericos etiam qui ſcientes contra inhibitionem prædictam aliquod eſſe præſumptum id ſuperiori denunciare neglexerint, à perceptione beneficiorum, quæ in eccleſia obtinent ſic gravata, triennio ſtatim eſſe ſuſpenſos. Laici verò, qui prelatos vel capitula eccleſiarum, ſeu alias perſonas eccleſiaſticas ad ſubmiſſiones hujusmodi faciendas, hætenus compulerunt, niſi poſt competentem monitionem (remiſſa ſubmiſſione, quam per vim, vel metum exegerunt) eccleſias, & bona eccleſiaſtica eis ſubmiſſa taliter in ſua liberate dimittant. Illi verò, qui de cetero prelatos, vel perſonas caſdem ad talia faciendâ compulerint (cujuscuſque ſint conditionis, aut ſtatus) excommunicationis ſint ſententia innodati. Ex contrafactibus præterea ſuper præmiſſis (hujusmodi licentia & conſenſu intervenientibus) hætenus initis, vel quos in futurum iniri contigerit, ſeu occasione illorum, laici ultra id quod ex natura contractuum iſtorum, vel adhibita in illis lege permittitur, aliquid non uſurpent. Qui verò ſecus egerint (niſi legitime moniti ab hujusmodi uſurpatione deſtiterint, reſtituendo etiam ea, quæ taliter uſurparunt) eo ipſo ſententiam excommunicationis incurſant: & extrinſecum ſupponendum terram iſtorum (ſi opus fuerit) eccleſiaſtico interdico liberè procedatur.

DE RERV PERMVTATIONE.

TITVLVS X. CAP. I.

Non obſtantibus expectationibus beneficiorum permutatio fieri poſſit. Ioan. And.

Bonifacius VIII. Biteren. Epifcopo.

Licet & in ſua diœceſi aliqui auctoritate Apoſtolice beneficia proximò vacatura expectent: illos tamen qui ſecundum formam juris ſua beneficia in eadem diœceſi ad tuam collationem ſpectantia permutare volentes liberè ac ſine fraude in manibus tuis ipſa reſignant. Nolumus occasione præmiſſa (æquitate præferentes in hac parte rigori) circa faciendam permutacionem beneficiorum hujusmodi (quæ alijs minime reſignatione) ullatenus impediri.

^a Vid. Bart. in y. colla. C. ubi in rem dicit. per l. ſi altera. ff. de uſuſu. Font. ^b Diſt. 60. deſc. in antiquior. codic. ^c Vid. Clem. 1. ut. de rer. permu. & de materia Bellanorum traſſ. de permutacione beneficiorum. & Dec. conſil. 141. l. 1. incip. ad plura dicitur. & conſil. 210. ca. incip. viſo. p. uide. ib. a.

DE TESTAMENTIS ET VLTIMIS VOLUNTARIIS.

TITVLVS XI. CAP. I.

In ſidei commiſſis ſubſtitutionibus licet habeat quædam ductio: in directis non. Et ſubſtitutiones interpretari debentur rectas, dummodo conueniant verbi & preſens iſta. Ioan. Andrea.

Bonifacius octauus.

Si pater a filium & filiam habens impuberes, uxorem, filiam in re cetera, filium vero in annuſtatibus ſuis univerſalem heredem indiſtincti, & cetera, qua in ſuo teſtamento legavit, adijcens, ut ſi decedat filia ſine liberis, eidem filio, & ſiſte abſque liberis hereditate filius, præfatæ filiz moreretur: Chariſſi pater conſtituendo hæredes, ſi utruſque ſine liberis moreretur, filiorum. Teſtatore mortuo, ac deinde filia ſuſcepit, & filia (ſuperſtite matre) deſeruit ante compæſ pubertatis. Abſque deductione Trebellianicæ, præſentis iure naturæ debuit, facienda, & ipſa præſentis iure naturæ omnia deſeruit. Præmiſſi namque ſubſtitutiones ſtatutæ de filio ad filiam, & contra, & de illa ad præſentem, directè debent intelligi pupillares. Cum in ſubſtitutionibus ſemper fit interpretatio faciendâ (dummodo, ſicut in caſu propoſito, earum verbiſus & perſona conueniant in ſubſtituto) ut ſubſtitutio directè intelligatur potius quàm obliqua, quanquam directè interpretari ad ſidei commiſſum ex cauſa trahatur. Licet autem in teſtamento ſuo matrem portione iure naturæ deſeruit, non poſſit, pater tamen in teſtamento quod filia præſentis facit, potèſt: nam teſtamentum huiusmodi pupillare paternum, vel paterni præſentis potèſt conſeſſum.

CAP. II.

Superior habet conſentire religioſi, depauperati concubitorum, in d. eſt, ſecundum Zen.

Idem.

Religioſus executor ab aliquo in ſua voluntate obligatus (ma deputatus, non potèſt (cum vellet vel nollet non habeat) huiusmodi officium ſuſcipere, vel recipere: niſi à ſuperiore ſuo petita ſuper hoc licentia & obſequia.

^a Pluribus executoribus datum, non mortuo, vel in remota exiſtente, vel exequi nolente, unus officium executionis exercere, in obſequio teſtatorum volumus: niſi aliud per teſtatorum dignetur. h. d. ſecundum Zen.

Sanè pluribus à teſtatore ſimpliciter executioſus deputatus, uno eorum mortuo, vel in remotis agente, aut id exequi forte nolente: Ne voluntatem teſtatoris impediri, vel nimium diſſerui conungat: potèſt alius à teſtatore aliud expreſſum officium executionis impetrare liberè adimplere.

DE SEPULTVRIS. TITVLVS XII. CAP. I.

Hic prohibetur paſſim de ſepultura eligenda. Non ſolum poſt de ſepultura eligenda, vel electa non mandata, ſepultura illi quibus alijs erat de jure ſepiendus: & alijs ſepulchrum non habens ſepultura obventibus reſtituendus eſt, alijs paratiſſime in contenta. h. d. ſecundum Zen.

Bonifacius octauus.

Animarum periculis & ſandalis quæ deſeruer ex his proveniunt, evitare volumus, univerſis religioſis & ſecularibus clericis ex-

^a De materia huius cap. præter doctores hic vide. Innocentium in cap. Rainutus. ext. de uſu. & in l. præſentis. c. de impu. & in ſubſ. & alijs.

quocumque status vel conditionis existant, in virtute sanctae obedientiae, ac sub interminatione maledictionis aeternae, distichissime prohibemus: ne aliquos ad votandum, jurandum, aut fidei interposita, seu alias promittendum inducant, ut apud eorum ecclesias sepulturam eligant, vel jam electam ulterius non immutent. Nos enim (si hoc actum fuerit) electionem talem deinceps nullius penitus existere firmam. Statuentur, ut illi, qui sic elegerint, nec apud sic electas ecclesias ulterius sepeliri, nec alibi (nec contra votum, juramentum aut promissam hujusmodi à se factam materiam, ad alteram veniendi) possint eligere sepulturam: sed conpensione quacumque cessante, sepeliantur omnino a nullis ecclesiis, apud quas sepeliendi de jure fuissent, vel sepultura non electa forsitan decessissent. Si vero religioni vel clerici praedictos in suis ecclesiis vel coemeteriis praesumpserint sepelire, ad restitutionem, tam sepulchrorum corporum (si petantur) quam animarum omnium, quae occasione sepulturae illorum peremerunt, quomodolibet ad eisdem, intra decennium negotiatur faciendam ipsos obligatos esse censemus. Quis non fecerint, ecclesiae ipsae, apud quas sepulti fuerint, necnon et coemeteria earundem, extra eorum ipsorum, de tamdiu maneat ecclesiastico supposita interdictione, donec ab eis facta fuerit restitutio plenaria omnium praedictorum.

CAP. II.

Electio dimissa non debet canonice portio, sed parochialis: & si plures sunt parochiae.

Idem.

Quis si quis, cuius majores sunt obliiti ab antiquo sepulchro ecclesiae sepeliri, ea dimissa eligi alibi sepulturam, canonice portio dimissa non debet ecclesiae illi dimitti, in qua ille officia consuevit audire, & ecclesiastica recipere sacramenta. Cum, ut in quo duo habet domicilia, se collocans aequaliter in utroque, loco tertio eligitur sepultura, domiciliorum ecclesiae habebunt inter se & dividere canonice portionem.

In locis etiam minus religiosis, potest nova eligi sepultura, h. d. secundum Zen.

In quantitate dimissa novam (etiam in loco minus religioso) elegerit sepulturam, electionem hujusmodi (si tamen super hoc videantur esse diversa) nequaquam volumus impugnari.

CAP. III.

Tempore personae ad certum locum, postea ad tempus, ecclesiae ipsae portio non auferri, h. d. secundum Zen.

Idem.

Qui si quis, qui habens domicilium in civitate vel castro, quandoque ad villam ruralem se transfert recreationis causa, vel ut ruralia exerceat in eadem, si non electa sepultura decedat ibidem, non in ecclesia dicitur villa, sed in illa parochiali, vel in ea potius, in qua maiorum ipsius ab antiquo sepulchro extitit, sepeliri debet. Dummodo sibi quae periculo ad ipsam valeat deportari.

Alii vero mortuus, qui plures viros suscepit, cum vero ultimo sepeliri voluerit.

Nulli tamen, qui plures viros habuit successivè, si sepulturam non eligat, est cum viro ultimo, cuius domicilium retinet & honorem, a tumulanda.

CAP. IV.

Ex consuetudine patris potest impuberi eligere sepulturam: puta

a Vid. cap. de ma. & ob. 2. q. 2. sciendum. & Bal. in l. 1. C. de sepulch. eccl. b Vid. Concil. Trid. sess. 25. de reform. cap. 23. & Canon. consil. 2. cap. 2. de sepulch. eccl. c Vid. Bar. in l. hoc art. ff. de her. inst. d. de sepulch. eccl. e Vid. Bar. in l. hoc art. ff. de her. inst. f. de sepulch. eccl. g. de sepulch. eccl. h. de sepulch. eccl. i. de sepulch. eccl. k. de sepulch. eccl. l. de sepulch. eccl. m. de sepulch. eccl. n. de sepulch. eccl. o. de sepulch. eccl. p. de sepulch. eccl. q. de sepulch. eccl. r. de sepulch. eccl. s. de sepulch. eccl. t. de sepulch. eccl. u. de sepulch. eccl. v. de sepulch. eccl. w. de sepulch. eccl. x. de sepulch. eccl. y. de sepulch. eccl. z. de sepulch. eccl.

bet autem eligi per seipsum. Et hoc dicit secundum Zen. quoad titulum, sed non quoad sexum: unde possit addi: Et pro anima non legat, sine assensu patris bona non castrensis. Domin.

Idem in eodem a.

Item b patet minores filios, qui nequeunt, antequam ad annos pubertatis perveniant, eligere sepulturam, possit (si consuetudo recte id habeat) quo voluerit sepelire: hoc tamen non potest, ubi consuetudo hujusmodi non habetur, sed sunt cum suis majoribus, vel in parochiali ecclesia tumulandi. Quamvis autem filius familiaris absque patris assensu, sibi possit liberè eligere sepulturam, pro anima tamen sua, & prae ipsius assensum (nisi peculium castrense, aut quasi castrense habeat) aliquid iudicare non potest.

Religiosi nisi in monasterio, nequeunt alibi eligere sepulturam, h. d. secundum in electionibus. Zen.

Idem in eodem.

Religiosi nisi à propriis monasteriis ad foras sint remoti, quod ad ea cum moriturus commodè portari non possint, nequeunt eorum vellet vel nollet non habeant sibi eligere sepulturam: sed sunt apud sua monasteria tumulandi.

DE DECIMIS, PRIMITIIS, ET OBLATIONIBUS.

TITVLVS XIII.

CAP. I.

Populus, ut ecclesiae iura debita persolvat, est in praedicationibus & aliis exhortandus, h. d. secundum Zen.

Gregorius IX. Fratribus praedicatoribus & ministris.

Discretioni d. vestrae mandamus, districtius inhibentes, ne talia, quae audientes à decimarum, seu aliarum rerum, ecclesiae debitorum resolutione retrahant, vel alias animas corumpant audientium, in sermonibus vestris, vel alibi proponere de cetero praesumas. Imò verbo & opere informetis eisdem, ut ad solutionem praedictorum prompè voluntatis animo sint intenti.

CAP. II.

Triuilegium decimarum novalium concedens, non includit decimas novalium, per alios possessas tempore imperationis: & loca tantum includit, sub praesens autem antiquae, & ad portionem antiquam, h. d. usq. ad 6. Statuimus, secundum Dominum.

Alexander IV.

Statuto perpetuo declaramus, quòd indultum illud Apostolicum (quod plerisque conceditur, ut novalium decimas pro ea portione percipere valeant, qua veteres eos contingunt, ad illas novalium decimas (quas tempore illo, quo imperatrum vel obtentum extitit hoc indultum alii e. possidebant, cum de hoc in ipso mentione nulla fiat) nullatenus se extendit: nec ad alias etiam, nisi in his tantum locis, ubi veteres tunc (quando dictum indultum imperatrum fuit) ipsi imperatores habebant, & pro ea solummodo portione, qua ipsi tempore imperationis hujusmodi percipiebant antiquas.

Triuilegium decimarum novalium limitatum ad mensuram antiquarum, non potest ultra dimittam includere: sicut in Castrensis & Carthusiensibus, h. d.

a Haec duo verba, in eodem, desunt in antiq. codicib. b Vid. Antonium de Burro in cap. de nover. extr. de sepulch. eccl. c Vid. Bar. in l. qui in portione, ff. de testa. Font. d. Vid. Concil. Trid. sess. 25. de reform. c. 12. & B. Thom. 2. 2. q. 27. art. 1. e Vid. L. impuberi, ff. de admi. tut.

Eff

